

حسبورد

در آینه میراث فرهنگی

اشرف تجلی

اشرف تجلی

Dorjeyakhan@gmail.com

بخش دوم درآینه میراث فرهنگی

مطالعات تاریخی، ادبی و صفحه آرایی انتشارات درج سخن

چاپ اول: ۱۳۹۶-۷۰-۱۷

شماره ۱۰۰۰ جلد

سرشناسی: اشرف تجلی، ۱۳۲۱ -

عنوان و نام پدیدآور: بخش دوم درآینه میراث فرهنگی / اشرف تجلی

مشخصات نشر: بخش دوم درج سخن، ۱۰۰۰ شماره، ۱۰۰۰ جلد، ۱۰۰۰ صفحه، ۱۰۰۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۴۵-۳۷۰۰

موضوع: آثار فرهنگی — ایران — بخنورد

موضوع: Cultural property — Iran — Bojnord

موضوع: آثار فرهنگی — ایران — خراسان شمالی

موضوع: Cultural property — Iran — Khorasan, North

موضوع: جشن‌ها — ایران — خراسان شمالی

موضوع: Feasts and feasts — Iran — Khorasan, North

موضوع: بخنورد — آداب و رسوم و زندگی اجتماعی

موضوع: Bojnord (Iran) — Social life and customs

موضوع: خراسان شمالی — آداب و رسوم و زندگی اجتماعی

موضوع: Khorasan, North (Iran: Province) — Social life and customs

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶: ۲/ ۱۳/ DSR

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۰۴۳

شماره کتابشناسی ملی: ۴۷۹۶۲۶۶

خراسان شمالی، بخنورد، بلوار استقلال، استقلال ۲۲، پلاک ۱۴، انتشارات درج سخن

۰۹۱۵۱۸۲۲۲۸ ۰۹۳۲۱۸۲۲۵۴۸

فهرست مطالب

صفحه عنوان

۹	 مقدمه
۱۳	 شهر بجنورد
۱۴	 وجه تسمیه
۱۴	 پهنای
۱۷	 موقعیت
۱۷	 جغرافیای طبیعی
۱۸	 اقلیم
۱۸	 فرهنگها
۲۵	 آداب و رسوم مردم استان خراسان شمالی
۲۷	 آداب ماه رمضان در خراسان شمالی
۳۰	 افطاری های سنتی در خراسان شمالی
۳۱	 عید فطر در خراسان شمالی
۳۲	 ترکمنان لعل سنت در خراسان شمالی
۳۵	 آداب و رسوم قدیمی ازدواج در بجنورد
۳۸	 آداب و رسوم مردم خراسان شمالی در ایام محرم
۳۸	 علم بنیان از آیین های کهن و سنتی عزاداری در خراسان شمالی
۳۹	 نخل گردانی در شهرستان جاجرم، آیینی کهن در عزای سیدالشهدا (ع)
۴۲	 سنتی دیرین به قدمت تاریخ
۴۳	 غذاهای محلی خراسان شمالی
۴۴	 ضربالمثل های خراسان شمالی
۴۴	 گویش محلی خراسان شمالی
۴۵	 لباس محلی خراسان شمالی

۴۶	 موسیقی خراسان
۴۷	 اماکن تاریخی و تفرجگاه
۵۰	 شکرپنیر
۵۰	 سفره کردی
۵۱	 چادرشب بافی
۵۱	 دوتار
۵۲	 صنایع دستی
۵۲	 آشنایی با صنایع دستی
۵۴	 الف، حریف و بیج دستی
۵۵	 بذر زعفران و صنایع دستی
۵۶	 صنایع دستی و اقلام
۵۸	 طبقه‌بندی صنایع دستی
۶۰	 جایگاه زبان و ادبیات ترکی
۶۰	 جایگاه زبان و ادبیات ترکی
۶۴	 بازی‌های سنتی
۸۸	 آیین شب‌های یلدا در میان اقوام خراسان: شمال
۸۹	 شب زایش دوباره خورشید
۹۱	 خوراکی‌های مخصوص ترکمن‌ها در شب یلدا
۹۲	 یلدا، شب شاهنامه‌خوانی
۹۲	 تات‌ها و آتش افروختن در شب یلدا
۹۴	 آداب و رسوم کرم‌فاج‌ها در شب چله
۹۷	 اهمیت شب یلدا برای ترک‌های استان
۹۹	 اصالت خان

مقدمه

این نرد در حقیقت ادای دین به شهر زادگاهم بجنورد زیبا است که به صورت گردآوری بدون سنده است. به عنوان مقدمه به چند مفهوم در ارتباط با میراث فرهنگی می پردازیم. به طور کلی به هر چیزی که از پیشینیان به آیندگان آن ها برسد، میراث گفته می شود.

میراث فرهنگی

میراث فرهنگی به کلیه آثار باقی مانده در گذشته ها گفته می شود که دارای ارزش فرهنگی باشد. این آثار می تواند دربرگیرنده آثار مادی (مانند بناهای باستانی) یا آثار ناملموس (مانند آداب و رسوم یک منطقه) باشد که امروزه در حفظ آن برای آیندگان می کوشند. میراث فرهنگی منحصر به فرد، غیرقابل جایگزینی و در میان نسل ها از ارزش و احترام برخوردار است. چیزهای کوچک تر از جمله آثار هنری و دیگر شاهکارهای فرهنگی در موزه ها و گالری های هنری گردآوری می شوند در حالی که برخی دیگر همچون بناهای باستانی در مجموع یک میراث فرهنگی شناخته می شود.

مقدمه

مصادیق میراث فرهنگی به طور خلاصه می‌توانند دربرگیرنده يك و يا چند مورد از موارد زیر باشند:

آثار معماری و یادمان‌ها؛ مراکز تاریخی؛ مجموعه بناها؛ موزه‌ها؛ آرشیوها؛ کتابخانه‌ها؛ محوطه‌های باستانی؛ غارهای اولیه؛ مناظر فرهنگی؛ پارک‌ها و باغ‌های تاریخی؛ پارک‌های زیستی جانوری و گیاهی؛ باستان‌شناسی صنعتی و یا سنت‌های شفاهی، آداب اجتماعی؛ دانش سنتی؛ صنایع دستی، فضاهای فرهنگی و...

مصادیق میراث طبیعی نیز می‌توانند شامل موارد زیر باشند:

مناظر، بای طبیعی؛ شکل‌گیری‌های زمین‌شناسی و جغرافیایی که ارزش علمی و زیبایی‌شناسی دارند؛ محوطه‌های مشخص که زیستگاه گونه‌های در معرض خطر حیوانات و گیاهان باشد، از جمله پارک‌های طبیعی و یا دریایی و...

میراث فرهنگی ملموس

مانند بناها و مکان‌های تاریخی، آثار باستانی، مجسمه‌ها، کتاب‌ها، اسناد، آثار هنری، تجهیزات و دیگر ساخته‌های گمان می‌رود برای آیندگان ارزشمند باشند. این چیزهایی را در بر می‌گیرد که برای باستان‌شناسی، معماری، علم و فناوری یا یک دانش ویژه قابل توجه باشد. میراث فرهنگی مادی شامل آثار منقول و آثار غیرمنقول است:

آثار منقول به آثاری گفته می‌شود که قابل انتقال و جابه‌جایی باشند مانند آثار موزه‌ای، یافته‌های باستان‌شناسی و...

آثار غیرمنقول شامل مجموعه‌های تاریخی، بناهای تاریخی، محوطه‌های باستانی، شهرهای تاریخی و تزئینات وابسته به معماری است.

میراث فرهنگی: ناملموس (میراث معنوی)

عبارت میراث فرهنگی ناملموس یا میراث معنوی، بر اساس تعریف‌های بین‌المللی و ملی به معنای رفتارها، شیوه‌های ارائه، نمودها، دانش‌ها، مهارت‌ها و سبک‌ها، اشیا، مصنوعات دستی و فضاهای فرهنگی مرتبط با آن‌ها است که به جمیع گروه‌ها و در برخی موارد افراد، آن‌ها را به عنوان بخشی از میراث فرهنگی خود می‌شناسند. این میراث معنوی از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود و مداوم توسط جوامع و گروه‌ها در پاسخ به محیط، طبیعت و تاریخ آن‌ها مجدداً خلق می‌شود و حس هویت و استمرار را برایشان به ارمغان آورده است و نیز، بخشی از فرهنگ فیزیکی یک فرهنگ گفته می‌شود و اغلب آداب و رسوم جامع، در یک دوره زمانی را دربر می‌گیرد؛ به عبارت دیگر میراث معنوی شامل بخشی از فرهنگ ماست که به شکل شفاهی و سینه‌به‌سینه به ما به ارث رسیده است. این موارد شامل ارزش‌های اجتماعی، سنت‌ها، آداب و رسوم و

مجموعه

روش‌ها، باورهای زیبایی‌شناسانه و معنوی، بیان هنری، زبان و دیگر جنبه‌های کارکردهای انسانی است

میراث معنوی در میان موارد زیر نیز نمودار می‌شود:

- سنت‌ها و نمودهای شفاهی شامل زبان

- هنرهای نمایشی

- عادات‌ها و رسم‌های اجتماعی، آیین‌ها و جشن‌ها

- دانش‌ها و عادات‌ها و رسم‌های مربوط به طبیعت و گیهان

- مهارت‌ها و هنرهای دستی و سنتی

میراث ملموس می‌تواند گنجینه‌ای از دانش‌ها، مهارت‌ها، آداب و رسوم

و... است که از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.

میراث معنوی در دل جامعه محلی شکل گرفته، رشد کرده، بالنده

می‌شود و همان جوامع محلی در حفاظت آن‌ها کوشا هستند. سنتی

بودن، فراگیر و جامع بودن، بخشی از هویت فرهنگی جامعه، فرامکان و

فرازمانی و جامعه محوری از مهم‌ترین خصوصیات میراث معنوی است.

میراث معنوی ادبی شامل بخشی از فرهنگ که به شکل شفاهی و

سینه‌به‌سینه به ما به ارث رسیده است، مانند قصه‌ها، آوازها، شعرها،

گویش‌ها، ترانه‌های محلی، افسانه‌ها